

PAŽYMA Nr. NV- 2021-10-26		2021-10-26 Nr. NV-2651
ISTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-21-796(3) TAIS-21-26424(4)	DĖL APSAUGOS NUO SMURTO ARTIMOJE APLINKOJE ISTATYMO PAKEITIMO IR ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 201-1896 STRIPSENIO PAKEITIMO ISTATYMO PROJEKTO	
	Rengėjas Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM)	Svarstyta TAP (2021-06-29) TAP (2021-10-19)
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Taip	Siūloma Svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje

DALYKINIS VERTINIMAS	Siūlomos pagrįstos priemonės, kurios padės išspręsti nustatytą problemą	Taip
	Siūlomas sprendimas pagrįstas įrodymais (duomenimis, faktine informacija)	Taip
	Teisės akto projektas parengtas laikantis Vyriausybės darbo reglamento reikalavimų dėl derinimo subjektų, terminų, projekto lydimosios medžiagos	Taip
	Teisėkūros procesas buvo įtraukus, užtikrinant tinkamą suinteresuotų asmenų informavimą ir dalyvavimo sąlygas	Iš dalies
TEISINIS VERTINIMAS – TEISĖS GRUPĖS PASTABOS	Pastabų nėra (suderinta darbo tvarka)	

PROJEKTO TIKSLAS	Nustatyti naują apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje prevencinę priemonę – apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje orderį, siekiant apsaugoti smurtą artimoje aplinkoje patiriantį ar patyrusį asmenį ir atskiriant smurto pavojų keliantį asmenį nuo smurtą patiriančiojo asmens. Siekiant padidinti smurtą patiriantiems asmenims teikiamos pagalbos kokybę, numatyti specializuotos kompleksinės pagalbos centrų akreditaciją ir pagalbos mechanizmą. Įtvirtinti privalomų temų apie moterų ir vyrų lygybę, nestereotipinius moterų ir vyrų vaidmenis, tarpusavio pagalbą, socialinius–emocinius gebėjimus, nesmurtinius konfliktų sprendimo būdus integravimą į ugdymo programas.
SPRENDŽIAMA PROBLEMA	<p>Smurtą artimoje aplinkoje patiriančio asmens apsaugos mechanizmas nėra veiksmingas, nes policija negali operatyviai taikyti smurto pavojų keliančio asmens atskyrimo nuo smurtą patiriančio asmens priemonių, kai būtina apsaugoti smurtą patyrusio asmens apsaugos sveikatą ir gyvybę (2020 m. iš registruotų nusikaltimų nuo smurto artimoje aplinkoje užregistruoti 29 nužudymai, 213 sveikatos sutrikdymų, 6568 fiziniai skausmo sukėlimai, 327 grasinimai nužudyti).</p> <p>Pagalba smurtą artimoje aplinkoje patiriantiems asmenims nėra orientuota į individualius poreikius, nėra vieningo ir kompleksiškai teikiamos pagalbos mechanizmo; didėjant smurtą artimoje aplinkoje patyrusių asmenų, kurie kreipiasi pagalbos ar sutinka ją priimti, skaičiui, pagalbos prieinamumas nebepatenkina paklausos.</p> <p>Visuomenės nuostatos smurto artimoje aplinkoje atžvilgiu išlieka prieštaringos, smurto pateisinimas vis dar egzistuoja (viešosios nuomonės tyrimo duomenimis, 89 proc. respondentų laiko smurtą artimoje aplinkoje nepateisinamu dalyku, tačiau, kartu paklausus, ar būna tokių situacijų, kai galima pateisinti ar atleisti kai kurias smurto artimoje aplinkoje formas, 17 proc. šių respondentų nurodo galintys tai pateisinti). Visuomenėje sunkiai atpažįstamos psichologinio, ekonominio, seksualinio smurto artimoje aplinkoje formos.</p>

POREIKĮ KEISTI REGULIAVIMĄ INDIKUOJANTYS SUBJEKTAI IR (AR) ŠALTINIAI	DUOMENYS / ĮRODYMAI
---	----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vyriausybės programa ✓ Valstybės kontrolės rekomendacijos ✓ Statistinių rodiklių pokyčiai ✓ Tyrimų duomenys ✓ Praktinės taikymo problemos ✓ Seimo kontrolieriaus ataskaita ✓ JT Moterų diskriminacijos panaikinimo (CEDAW) komiteto rekomendacijos 	<p><u>JT Moterų diskriminacijos panaikinimo (CEDAW) komitetas</u> 2019 m. paragino Lietuvą panaikinti reikalavimą pradėti ikiteisminį tyrimą tam, kad policija galėtų pareikalauti ribojančių / apsaugos priemonių, siekiant apsaugoti nukentėjusias moteris, taip pat stiprinti teisėjų, prokurorų, policijos pareigūnų kompetencijas.</p> <p><u>Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane</u> numatytas veiksmas (3.5.3) parengti ir priimti Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo pakeitimo įstatymo projektą – įtvirtinti apsaugos nuo smurto orderį, peržiūrėti smurtą patyrusių asmenų apsaugos sistemą, plėtojant paslaugas, skirtas pagalbai po smurto.</p> <p><u>Seimo kontrolieriaus 2020-12-31 ataskaitoje „Dėl esminių žmogaus teisių problemų, kylančių pagalbos smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems asmenims užtikrinimo srityje“</u> rekomenduota imtis priemonių, kad būtų: užtikrinta sistemiškai veikianti pagalba smurtą patyrusiems asmenims; užtikrintas glaudesnis institucijų bendradarbiavimas; į pagalbos procesą įtraukiamos vaikų, neįgaliųjų, vyresnio amžiaus, vyrų, LGBTIQ interesus atstovaujančios organizacijos ir kt.</p> <p><u>Valstybės kontrolės audito ataskaitoje „2018 m. valstybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumo bei valstybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimas“</u> pažymėta, kad projektinis finansavimo būdas, kai valstybės biudžeto lėšos skiriamos nuolatinio pobūdžio veiklai, neužtikrina efektyvaus pagalbos teikimo ir yra netinkamas.</p> <p><u>Smurtas artimoje aplinkoje vis dar lieka paslėptas (latentinis) reiškinys</u>, kurio tikslus mastus nustatyti trūksta duomenų. Viešosios nuomonės tyrimo duomenimis, 60 proc. patyrusių smurtą artimoje aplinkoje, pagalbos nesikreipė (80 proc. vyrų, 54 proc. moterų). Dažniausia fiksuojamas fizinis smurtas, t.y., psichologinio ir ekonominio, seksualinio smurto atvejų beveik nefiksuojama. Asociacijos „Moterų informacijos centras“ tyrimo duomenimis, 19 proc. visų Lietuvos gyventojų (25 proc. moterų ir 13 proc. vyrų) nurodė patyrę smurtą artimoje aplinkoje.</p> <p><u>2020 m. užregistruoti 7132 nusikaltimai nuo smurto artimoje aplinkoje</u> (2019 m. – 7691, 2018 m. – 9529, 2017 m. – 10 963). 79,8 proc. suaugusių nukentėjusiųjų sudarė moterys, 10,5 proc. – vaikai. Dėl smurto artimoje aplinkoje užregistruoti nusikaltimai sudaro 16,8 proc. visų užregistruotų nusikaltimų. 88 proc. smurtautojų buvo vyrai, iš jų 44,5 proc. niekur nedirbo ir nesimokė, 55,2 proc. buvo apsvaigę.</p> <p><u>2020 m. policijoje užregistruoti 58553 pranešimai dėl smurto artimoje aplinkoje</u> (2012 m. – 18268, 2015 m. – 38510, 2019 m. – 53075).</p> <p><u>Specializuotą kompleksinę pagalbą teikia 16 specializuotų pagalbos centrų</u>, kuriuos vienija Lietuvos moterų teisių įtvirtinimo asociacija. 2020 m. pagalba suteikta apie 12 tūkst. asmenų (2013 m. – 5 tūkst. asmenų; 2019 m. – 11 tūkst. asmenų). 84 proc. smurtą patyrusių asmenų, kuriems suteikta pagalba – moterys. Centrai finansuojami iš valstybės biudžeto lėšų, SADM organizuojant projektų atrankos konkursą. Taip pat mažėja atvejų, kai nepavyksta susiekti su nukentėjusiuoju ar kai pagalbos atsisakoma (2019 m. – 987 asmenys, 2020 m. – 584 asmenys).</p> <p><u>Smurtinio elgesio keitimo programose (mokymuose)</u> 2020 m. dalyvavo 3,2 tūkst. asmenų. Savivaldybių pateiktais duomenimis (2020 m.), šių programų (mokymų) poreikis patenkinamas tik apie 13-oje savivaldybių, 24-oje savivaldybėse tokios paslaugos iš viso neprieinamos arba prieinamos tik per Lietuvos probacijos tarnybos vykdomą baudžiamojo poveikio priemonę asmenims, kurių atžvilgiu yra priimtas teismo sprendimas įpareigoti asmenį dalyvauti smurtinį elgesį keičiančiose programose.</p> <p><u>Apnakvandinimo paslaugos smurtautojams</u> yra prieinamos tik trečdalyje savivaldybių.</p>
--	---

SIŪLomos PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

DALYKINIS KOMENTARAS

Rengėjų pasiūlytos priemonės yra tikslingai nukreiptos į įvardytų problemų sprendimą.

Veiksmingai jas įgyvendinus, tikėtinas teigiamas poveikis tiek trumpalaikėje (pradėjus taikyti apsaugos nuo smurto orderį ir atskiriant smurto pavojų keliantį asmenį nuo šį smurtą patiriančio asmens, vadovaujantis principu „čia ir dabar“, būtų saugoma smurtą patiriančiojo fizinė, psichikos sveikata ar gyvybė; specializuota kompleksinė pagalba taptu efektyvesnė; padidėtų elgesio koregavimo programų mastas ir kt.), tiek ilgalaikėje (nuosekliai keistųsi visuomenės nuostatos į smurtą artimoje aplinkoje, aktualiais problematikai aspektais būtų papildytos ugdymo programos) perspektyvoje.

Siūloma pakeisti Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymą (Įstatymo projektas), dėstant nauja redakcija:

1) Įtvirtinti apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje orderį:

- skiriama pilnamečiui asmeniui, jei yra duomenų, kad jis galimai panaudojo ar gali panaudoti smurtą artimoje aplinkoje, tačiau tų duomenų nepakanka ikiteisminiam tyrimui pradėti;
- orderį (per 12 val. nuo pranešimo gavimo) skiria policijos pareigūnas, orderis skiriamas ne ilgiau nei 72 val.;
- asmuo, kuriam skirtas orderis, įpareigojamas laikinai išsikelti iš gyvenamosios vietos, jei gyvena kartu su smurtą patyrusiu asmeniu (organizuojamas jo iškeldinimas), nesilankyti šio asmens gyvenamojoje vietoje, jei negyvena kartu, nesiartinti orderyje nustatytu atstumu prie jo, nebendrauti ir pan.;
- apie orderį policijos pareigūnas praneša smurtautojui, smurtą patyrusiam asmeniui, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai (jei kartu gyvena vaikas), specializuotos kompleksinės pagalbos centrui, kuris privalo susisiekti su smurtą patyrusiu asmeniu ir pasiūlyti pagalbą (jei asmuo sutinka ją gauti);
- specializuotos kompleksinės pagalbos centras (likus ne mažiau kaip 48 val. iki orderio termino pabaigos) atlieka pakartotinio smurto rizikos veiksnių vertinimą, o policijos pareigūnas įvertina rezultatus ir priima sprendimą dėl poreikio inicijuoti orderio pratęsimo;
- jei orderį reikia skirti ilgesniam laikui, policijos pareigūnas per 48 val. nuo orderio skyrimo dienos kreipiasi į apylinkės teismą dėl jo pratęsimo;
- apylinkės teismas Baudžiamojo proceso kodekso (BPK) nustatyta tvarka, per 24 val., rašytinio proceso tvarka (išskyrus kai teismas priima sprendimą nagrinėti žodine tvarka), priima sprendimą dėl orderio pratęsimo iki 12 kalendorinių dienų (orderio taikymo terminas negali būti ilgesnis nei 15 kalendorinių dienų). Jei priimamas sprendimas nepratęsti orderio, jis nustoja galioti, nors ir nėra pasibaigęs jo terminas;
- orderio vykdymą kontroliuoja policijos pareigūnai;
- orderis nustoja galioti, kai pradedamas ikiteisminis tyrimas dėl smurto artimoje aplinkoje ir skirta bent viena kardomoji priemonė.

2) Nustatyti privalomą temų apie moterų ir vyrų lygybę, nestereotipinius moterų ir vyrų vaidmenis, tarpusavio pagalbą, socialinius–emocinius gebėjimus, nesmurtinius konfliktų sprendimo būdus integravimą į ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo programas.

3) Numatyti pedagoginių darbuotojų, sveikatos priežiūros specialistų, policijos pareigūnų, teisėjų, prokurorų, visuomenės sveikatos biurų, savivaldybių administracijų ir kitų institucijų darbuotojų kvalifikacijos mokymą apie smurto artimoje aplinkoje atpažinimą, prevenciją, pagalbą. Taip pat visuomenės teisinį švietimą apie nusikalstamas veikas, turinčias smurto artimoje aplinkoje požymių, atsakomybės už jų padarymą neišvengiamumą.

4) Nustatyti specializuotos kompleksinės pagalbos centrų teikiamos ar organizuojamos pagalbos (informacijos, konsultavimo, specializuotos psichologinės ir teisinės pagalbos, sveikatos priežiūros paslaugų, socialinių paslaugų, palydėjimo į kitas įstaigas ir kt.) mechanizmą ir centrų funkcijas.

5) Įteisinti specializuotos kompleksinės pagalbos centrų akreditaciją ir nustatyti jos sąlygas, tvarką, bei numatyti, kad finansavimas skiriamas tik akredituotiems centrams (sudarius sutartis su SADM įgaliota institucija). Teisę teikti pagalbą turi centras, kuris: gali užtikrinti pagalbos teikimą neįgaliesiems tinkamu būdu; turi galimybes teikti nuotolines konsultacijas ir turi reikiamą įrangą; turi uždara patalpą, kurioje besikreipiantysis gali gauti pagalbą; tiesiogiai dirbantys darbuotojai turi aukštąjį socialinių mokslų ar teisės studijų krypties išsilavinimą ir nemažesnę nei 1 m. darbo patirtį ir kt. Centrų veiklą akredituoja SADM įgaliota institucija. Akreditacija pradedama nuo 2022-07-01. Jei 2023-01-01 nebus juridinių asmenų, galinčių teikti akredituotą pagalbą visoje šalyje, SADM turės teisę skelbti nevyriausybinių organizacijų finansavimo konkursus tiksliniams specializuotos kompleksinės pagalbos teikimo projektams įgyvendinti, tačiau ne ilgiau kaip iki 2023-12-31.

6) Nustatyti institucijų (SADM, ŠMSM, SAM, VRM, TM, Lietuvos probacijos tarnybos, Kalėjimų departamento, Policijos, Nacionalinės teismų administracijos, Generalinės prokuratūros, Lietuvos statistikos departamento, savivaldybių) kompetencijas smurto artimoje aplinkoje prevencijos, apsaugos nuo smurto, pagalbos srityse.

7) Nustatyti, kad smurto artimoje aplinkoje prevencijos, pagalbos teikimo ir apsaugos politikos įgyvendinimui koordinuoti nacionaliniu lygiu sudaroma visuomeninė patariamoji institucija – Smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir apsaugos nuo smurto taryba prie SADM (ją sudaro 15 narių). Kiekvienoje savivaldybėje sudaroma Smurto artimoje aplinkoje prevencijos, apsaugos teikimo politikos įgyvendinimo koordinavimo komisija arba šios srities politikos įgyvendinimo funkcijos priskiriamos bent vienam savivaldybės administracijos darbuotojui ir kt.

Kartu su Įstatymo projektu teikiamas Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimų projektas (ANK), kuriame siūloma numatyti administracinę atsakomybę už apsaugos nuo smurto orderio nustatytų įpareigojimų nesilaikymą (80-320 eurų, pakartotinai – 300-780 eurų) ir atsisakyti perteklinės administracinių nusižengimų sudėties dėl melagingo pranešimo apie smurtą artimoje aplinkoje. Už pažeidimus gali būti taikoma administracinio poveikio priemonė – įpareigojimas dalyvauti alkoholizmo ir narkomanijos prevencijos, ankstyvosios intervencijos, sveikatos priežiūros, resocializacijos, bendradarbiavimo su vaikais tobulinimo, smurtinio elgesio keitimo ar kitose programose

(kursuose).	
Gerosios užsienio šalių taikomos praktikos	<p>Smurto artimoje aplinkoje apsaugos orderiai yra taikomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suomijoje (laikinių ribojimų orderių atžvilgiu taikoma teisminės peržiūros procedūra. Policijos pareigūnas ne vėliau kaip per 3 d. turi perduoti savo sprendimą išduoti laikinąjį ribojimų orderį apylinkės teismui). • Danijoje (bendradarbiavimo uždraudimo orderis skiriamas smurtą patyrusiam asmeniui prašant arba policijos pareigūnui inicijuojant. Orderis išduodamas iki 4 sav., gali būti pratęstas dar iki 4 sav. Asmuo, kuriam skirtas orderis, gali reikalauti, kad policija perduotų sprendimą teismo peržiūrai. Teismas šį klausimą privalo išnagrinėti per 24 val.). • Belgijoje (trumpalaikį draudimo orderį skiria prokuroras ne ilgesniam kaip 14 d. terminui. Policija kontroliuoja orderio vykdymą. Prokuroras apie priimtą sprendimą informuoja Šeimos teismą, kuris gali panaikinti orderį, arba jį pratęsti iki 3 mėn.).

SPRENDIMO ĮGYVENDINIMO KAŠTAI

DALYKINIS KOMENTARAS

Rengėjai ir institucijos (SADM, VRM, Teisėjų taryba) yra detaliai įvertinę ir pagrindę papildomų valstybės biudžeto lėšų poreikį, susijusį su policijos ir teismų veikla, specializuota kompleksine pagalba ir smurtinio elgesio keitimo programomis.

FM yra atkreipusi dėmesį, kad yra pranešusi SADM, VRM ir Teisėjų tarybai 2022-2024 m. numatomus maksimalius asignavimų limitus, kuriuose lėšos įstatymų projektams įgyvendinti nenumatytos. Taip pat, atsižvelgiant į dėl COVID-19 pandemijos išaugusį neapibrėžtumą, didelį neužtikrintumą dėl globalios ekonomikos atsigavimo, stiprėjančias geopolitines įtampas ir išliekančias rizikas dėl šalies ekonominės raidos, taip pat į išaugusią valdžios sektoriaus skolą ir kt., valstybės išlaidų didinimas gali būti labai ribotas.

Papildomų lėšų poreikis	<p><u>Nuo 2023 m. – 11 317 tūkst. eurų:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>SADM</u> – 5 342 tūkst. eurų: prevencijai ir smurtinio elgesio keitimo programoms (mokymams) – 315 tūkst. eurų (dabar skiriama – 365 tūkst. eurų); specializuotai kompleksinei pagalbai – 5 027 tūkst. eurų (dabar skiriama – 1 530 tūkst. eurų). • <u>policijai</u> – 5 612 tūkst. eurų (orderių laikymosi kontrolei užtikrinti, orderių skyrimui ir pratęsimo inicijavimui ir kt. Prognozuojama, kad kasmet bus skiriama apie 36 000 orderių): pareigūnų darbo užmokesčiui – apie 5 039 tūkst. eurų, socialiniam draudimui – 73 tūkst. eurų, transporto priemonių eksploatacijai – 500 tūkst. eurų. • <u>teismų sistemai</u> – 363 tūkst. eurų (ilgesniam 12 apylinkių teismų po 1 teisėjo ir po 1 teismo posėdžių sekretoriaus budėjimui po 4 val. poilsio ir švenčių dienomis). <p><u>2022 m. policijai</u> dar reikėtų <u>8 459 tūkst. eurų</u> (papildomų pareigūnų pareigybėms įsteigti, aprūpinti, apmokyti, informacinėms technologijoms tobulinti).</p>
Ūkio subjektams, gyventojams sukuriama administracinė našta	<p>Įvertinta administracinė našta, susijusi su specializuotos kompleksinės pagalbos centrų akreditavimu. Tikimasi, kad administracinė našta centrams nedidės, priešingai – sumažės, nes akreditavimo procedūra taps paprastesnė, lyginant su projektiniu finansavimu, kai centrų teikiami projektai atrenkami ir finansuojami konkurso būdu.</p>
Prisitaikymo sąnaudos ūkio subjektams, gyventojams	<p>Nevertinta</p>

SPRENDIMO ĮGYVENDINIMO NAUDOS

DALYKINIS KOMENTARAS

Nors trumpuoju laikotarpiu oficialiai registruotų smurto artimoje aplinkoje nusikaltimų skaičius gali ir išaugti, rengėjai ilgesnėje perspektyvoje (2030 m.) nusistato siekius, kokių pokyčių tikimasi aptariamais klausimais (visuomenės nuostatų pokytis, pagalbos masto ir teritorinio padengimo pokyčiai). Pateikiami duomenys ir apie tai, kad operatyvumas, atskiriant smurtą keliantį asmenį nuo šį smurtą patiriančio asmens, kai bus įdiegtas apsaugos nuo smurto orderis, padidės 4 kartus, dėl ko sumažės nusikaltimų žmogaus gyvybei ir sveikatai.

Kiekybiniai / kokybiniai duomenys,	<ul style="list-style-type: none"> • Planuojama, kad Įstatymo projekto priėmimas padidins visuomenės nepakantumą smurtui artimoje aplinkoje – 2030 m. 95 proc. visuomenės nepateisins šio smurto (dabar – 89 proc. nepateisina, bet 17 proc. gali pateisinti įvairias smurto formas tam tikrose situacijose).
------------------------------------	--

pagrindžiantys teigiamą projekto poveikį	<ul style="list-style-type: none"> • Pagerės kriminogeninė situacija, sumažės nusikaltimų žmogaus gyvybei, sveikatai, sustiprės tokių nusikalstamų veikų prevencija, mažės smurto artimoje aplinkoje latentiskumas, nes įdiegus orderį, smurtą keliantis asmuo bus operatyviau atskiriamas nuo smurtą patiriančio asmens (dabar – per 48 val., planuojama – 12 val.).
Visuomenės grupės, kurios pajaus teigiamą poveikį	<ul style="list-style-type: none"> • Smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantys ar patyrę asmenys – 2030 m. specializuotą pagalbą gaus apie 60 proc. šių asmenų (dabar – 20 proc.). • Smurto artimoje aplinkoje pavojų keliantys asmenys – 2030 m. šiems asmenims bus užtikrintas smurtinio elgesio keitimo programų prieinamumas visose 60 savivaldybių (dabar – apie 1/3 savivaldybių). • Vaikai, paaugliai, dalyvavę integruotose mokymo programose. • Pedagoginiai darbuotojai, sveikatos priežiūros specialistai, policijos pareigūnai, teisėjai, prokurorai, savivaldybių administracijų ir kitų institucijų darbuotojai, dalyvavę mokymuose apie smurto artimoje aplinkoje atpažinimą, prevenciją, pagalbą.
Sutaupytos lėšos	Nebus sutaupyta

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

DALYKINIS KOMENTARAS

Dėl pateiktos Vyriausybei svarstyti Įstatymo projekto versijos proaktyvios konsultacijos su visuomene nebuvo organizuotos, tačiau į projekto rengimo ir derinimo procesą buvo įtrauktas platus suinteresuotų institucijų, organizacijų ratas.

Konsultacijų su visuomene rezultatai	<p>Pirminiai pasiūlymai Įstatymo projektui buvo aptarti (2019 m. – 2020 m. pradžioje) Ministro Pirmininko 2019-04-15 potvarkiu Nr. 78 sudarytoje darbo grupėje prevencijos ir apsaugos nuo smurto prieš moteris bei smurto artimoje aplinkoje klausimams koordinuoti ir spręsti. Rengiant projektus, SADM konsultavosi su suinteresuotomis institucijomis, nevyriausybėmis, organizacijomis (Lietuvos moterų teisių įtvirtinimo asociacija, asociacija „Vilniaus moterų namai“, Lietuvos žmogaus teisių centru, Labdaros ir paramos fondo „Frida“ ir kt.), tačiau į siūlymus dėl orderio taikymo termino pailginimo iki 15 d., smurto artimoje aplinkoje apibrėžties papildymo smurtu lyties pagrindu (pirminiame Įstatymo projekte tai buvo numatyta) neatsižvelgta (<i>SADM argumentuoja, kad Įstatymo projekto paskirtis – ginti kiekvieną asmenį, todėl papildyti smurtu lyties pagrindu nėra tikslinga. Siekiant apsaugoti konstitucines asmens teises, kol smurto faktas neįrodytas, ir kompleksiskai vertinant visų suinteresuotų institucijų pastabas, pasirinktas 72 val. orderio terminas su galimybe teismui pratęsti dar 12 d.</i>)</p> <p>Konsultacijos su visuomene neskelbtos E. pilietyje</p>
--------------------------------------	---

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

DALYKINIS KOMENTARAS

Projektai svarstyti tarpinstituciniame pasitarime (2 kartus). Nuostatos dėl asmens duomenų valdymo ir dėl orderio teisenos atskirai aptartos Vyriausybės kanceliarijos kartu su SADM organizuojuose tarpžinybiniuose pasitarimuose (2021-07-01, 2021-07-13, 2021-07-28, 2021-10-11). Pasitarimų metu iš esmės pavyko rasti bendrus sprendimus dėl daugelio iki tol nesuderintų nuostatų. Projektai suderinti darbo tvarka su suinteresuotomis institucijomis (TM, VRM, EIM, SAM, ŠMSM, FM, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, Policijos departamentas, Generalinė prokuratūra, Nacionalinė teismų administracija, Teisėjų taryba, Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos moterų teisių įtvirtinimo asociacija ir kt.).

VRM, Policijos departamentas yra atkreipę dėmesį į tai, kad orderio pratęsimo ir orderio skyrimo apskundimo nagrinėjimas BPK tvarka (ne ANK tvarka, kaip buvo siūlę VRM ir Policijos departamentas) gali kelti rizikas, jog nebus užtikrintas greitas ir efektyvus procesas smurtą patyrusio asmens atžvilgiu. Papildomi procedūriniai reikalavimai, nagrinėjant BPK tvarka, pareikalaus daugiau laiko sąnaudų ir žmogiškųjų išteklių (*SADM, TM, Nacionalinė teismų administracija, Teisėjų taryba argumentuoja, kad smurto artimoje aplinkoje klausimai yra baudžiamosios teisės dalykas, todėl kurti atskirą mechanizmą pagal ANK nėra tikslinga. Be to, šiuo klausimu buvo siekiama maksimalaus konsensuso ir tokiu pasirinkimu pritarė didžioji dauguma suinteresuotų institucijų, dalyvavusių projekto rengime ir derinime.*)

PAŽYMĄ PARENGĖ	Daiva Buivydaite-Garbštienė
	Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupė, patarėja